

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)
της 14ης Δεκεμβρίου 1995 *

Στην υπόθεση T-285/94,

Fred Pfloeschner, πρώην υπάλληλος της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, κάτοικος Γενεύης (Ελβετία), εκπροσωπούμενος από τον Georges Vander-sanden, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο την εταιρία fiduciaire Myson SARL, 1, rue Glesener,

προσφεύγων,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον Joseph Griesmar, νομικό σύμβουλο, και, κατά την προφορική διαδικασία, από την Ana Maria Alves Vieira, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενους από τον Denis Waelbrock, δικηγόρο Βρυξελλών, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

υποστηριζομένης από το

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους Yves Cretien, νομικό σύμβουλο, και Diego Canga Fano, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Bruno Eynard, γενικό διευθυντή της διευθύνσεως νομικών υποθέσεων της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, 100, boulevard Konrad Adenauer,

παρεμβαίνον,

που έχει ως αντικείμενο την ακύρωση της αποφάσεως της Επιτροπής που περιέχεται στο εκκαθαριστικό σημείωμα συντάξεως του προσφεύγοντος του Δεκεμβρίου 1993, καθόσον εφαρμόστηκε ο διορθωτικός συντελεστής 100, και το αίτημα να υποχρεώσει το Πρωτοδικείο την Επιτροπή να συμμορφωθεί πλήρως προς την ακυρωτική απόφαση όσον αφορά τη σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου καθώς και τη σύνταξη επιζώντος,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους B. Vesterdorf, Πρόεδρο, D. P. M. Barrington και A. Saggio, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 15ης Σεπτεμβρίου 1995,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

- 1 Ο Pfloeschner είναι Ελβετός υπήκοος και πρώην υπάλληλος της Επιτροπής. Προσελήφθη στις 16 Ιανουαρίου 1958 ως διερμηνέας και συνταξιοδοτήθηκε αυτεπαγγέλτως στις 31 Ιουλίου 1993.
- 2 Από τον Αύγουστο του 1993 λαμβάνει σύνταξη λόγω συμπλήρωσης συντάξιμου χρόνου. Τότε ελάμβανε ήδη σύνταξη επιζώντος διότι το 1968 είχε αποβιώσει η σύζυγός του που ήταν υπάλληλος του Συμβουλίου.
- 3 Με δήλωση που υπέβαλε στις 24 Ιουνίου 1993 πριν από την εκκαθάριση της συντάξεώς του, ο προσφεύγων ανέφερε ότι κατοικούσε στις Βρυξέλλες, στο Βέλγιο, και θα πήγαινε να εγκατασταθεί στην Ελβετία (σημείο α' της δηλώσεως).
- 4 Με την «πράξη καθορισμού δικαιωμάτων συντάξεως λόγω συμπλήρωσης συντάξιμου χρόνου» της 2ας Αυγούστου 1993, η Επιτροπή αποφάσισε ότι η σύνταξη του Pfloeschner θα του καταβάλλεται στις Βρυξέλλες και θα υπόκειται στον διορθωτικό συντελεστή που έχει καθοριστεί για το Βέλγιο [σημείο (7) του κεφαλαίου C «αυξήσεις και μειώσεις»].

- 5 Με επιστολή της 26ης Οκτωβρίου 1993 προς τον γενικό διευθυντή Προσωπικού και Διοικήσεως της Επιτροπής, ο προσφεύγων γνωστοποίησε τη διεύθυνση της νέας του κατοικίας στην Ελβετία και ζήτησε από την Επιτροπή να τροποποιήσει την προαναφερθείσα πράξη της 2ας Αυγούστου 1993, τόσον ως προς τον τόπο πληρωμής των συντάξεων που ελάμβανε όσον και ως προς τον οικείο διορθωτικό συντελεστή.

- 6 Με απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 1993, η διεύθυνση Προσωπικού και Διοικήσεως που υπάγεται στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου επέφερε ορισμένες τροποποιήσεις όσον αφορά, αφενός, τη διεύθυνση και τον τραπεζικό λογαριασμό του Rhoeschnei και, αφετέρου, το νόμισμα στο οποίο θα του καταβαλλόταν η σύνταξη επιζώντος. Συγκεκριμένα, αποφασίστηκε ότι, επειδή «ο δικαιούχος της σύνταξεως δηλώνει ότι θα εγκατασταθεί σε τρίτη χώρα (Ελβετία), (...) η σύνταξη θα υπόκειται στον διορθωτικό συντελεστή 100». Η απόφαση αυτή απευθυνόταν στην υπηρεσία συντάξεων και σχέσεων με τους πρώην υπαλλήλους της Επιτροπής, αντίγραφο της δε κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα.

- 7 Με την από 1ης Δεκεμβρίου 1993 «πράξη τροποποίησησεως υπ' αριθ. 1 της πράξεως της 2ας Αυγούστου 1993, περί καθορισμού των δικαιωμάτων συντάξεως λόγω συμπλήρωσεως συντάξιμου χρόνου», η Επιτροπή κοινοποίησε στον προσφεύγοντα τις τροποποιήσεις που επέφερε στον καθορισμό των δικαιωμάτων του υπογραμμίζοντας ότι η πράξη αυτή επέχει θέση αποφάσεως.

- 8 Στις 3 Ιανουαρίου 1994 ο προσφεύγων έλαβε τα εκκαθαριστικά σημειώματα συντάξεως λόγω συμπλήρωσεως συντάξιμου χρόνου και σύνταξεως επιζώντος για τον Δεκέμβριο 1993. Από τα σημειώματα αυτά προκύπτει ότι, για τον υπολογισμό των συντάξεων αυτών, εφαρμόστηκε διορθωτικός συντελεστής 100.

- 9 Στις 2 Φεβρουαρίου 1994 ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένταση βάσει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (στο εξής: ΚΥΚ). Η Επιτροπή απέρριψε την ένσταση με απόφαση της 20ής Ιουνίου 1994.

- 10 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο προσφεύγων άσκησε την υπό κρίση προσφυγή με δικόγραφο που κατέθεσε στις 14 Σεπτεμβρίου 1994.
- 11 Με αίτηση που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 16 Ιανουαρίου 1995, το Συμβούλιο ζήτησε να παρέμβει προς στήριξη των αιτημάτων της καθής. Με διάταξη της 22ας Φεβρουαρίου 1995, ο πρόεδρος του δευτέρου τμήματος του Πρωτοδικείου επέτρεψε την παρέμβαση.
- 12 Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή, το Πρωτοδικείο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή αποδείξεων. Η προφορική διαδικασία διεξήχθη στις 15 Σεπτεμβρίου 1995.

Αιτήματα των διαδίκων

- 13 Ο προσφεύγων ζητεί από το Πρωτοδικείο:

- να κρίνει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη·
- κατά συνέπεια, να ακυρώσει το εκκαθαριστικό σημείο συντάξεως του προσφεύγοντος του Δεκεμβρίου 1993 καθόσον εξ αυτού προκύπτει εφαρμογή διορθωτικού συντελεστή για την Ελβετία ίσου προς 100 ενώ ο προσφεύγων, που είναι Ελβετός υπήκοος, επέστρεψε στη χώρα του για να εγκατασταθεί εκεί μετά τη συνταξιοδότησή του·
- να υποχρεώσει την Επιτροπή να λάβει όλα τα κατά νόμο αναγκαία μέτρα όσον αφορά την εκκαθάριση τόσο της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου όσο και της συντάξεως επιζώντος·

— να επιδικάσει τόκους υπερημερίας επί των αναδρομικώς οφειλομένων ποσών προς 8 %.

— να καταδικάσει την καθής στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

14 Η καθής ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει την προσφυγή απαράδεκτη κατά το δεύτερο αίτημα και αβάσιμη κατά τα λοιπά·

— να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά του έξοδα.

15 Το παρεμβαίνον ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να κρίνει την προσφυγή απαράδεκτη κατά το δεύτερο αίτημα και αβάσιμη κατά τα λοιπά·

— να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά του έξοδα.

Επί του παραδεκτού

- 16 Η Επιτροπή και το παρεμβαίνον προβάλλουν ένσταση απαραδέκτου όσον αφορά το αίτημα να υποχρεώσει το Πρωτοδικείο την Επιτροπή «να λάβει όλα τα μέτρα (που συνεπάγεται κατά νόμο η ακύρωση της επίδικης πράξης) όσον αφορά την εκκαθάριση τόσο της συντάξεως λόγω συμπλήρωσεως συντάξιμου χρόνου όσο και της συντάξεως επιζώντος».

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 17 Η Επιτροπή αμφισβητεί το παραδεκτό του αιτήματος του προσφεύγοντος, να υποχρεώσει δηλαδή το Πρωτοδικείο την Επιτροπή «να λάβει όλα τα μέτρα (που συνεπάγεται κατά νόμο η ακύρωση της επίδικης πράξης) όσον αφορά την εκκαθάριση τόσο της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου όσο και της συντάξεως επιζώντος». Προβάλλει δε συναφώς ένα μόνο ισχυρισμό, και δη την έλλειψη αρμοδιότητας του Πρωτοδικείου.
- 18 Η καθής υποστηρίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, ο κοινοτικός δικαστής δεν μπορεί, χωρίς να σφετεριστεί τις αρμοδιότητες της διοικήσεως, να απευθύνει διαταγές προς κοινοτικό όργανο. Παραπέμπει δε συναφώς στις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 27ης Ιουνίου 1991, T-156/89, Valverde Mordt κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 1991, σ. II-407, και της 26ης Οκτωβρίου 1993, T-22/92, Weißenfels κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή 1993, σ. II-1095, καθώς και στη διάταξη του Πρωτοδικείου της 22ας Μαΐου 1992, T-72/91, Moat κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1771.
- 19 Η καθής υποστηρίζει ότι το απαράδεκτο του αιτήματος του προσφεύγοντος θα υφίστατο ακόμα και αν ερμηνευόταν το αίτημα κατά την έννοια ότι το Πρωτοδικείο καλείται απλώς να μεριμνήσει ώστε, σε περίπτωση ακυρώσεως της προσβαλλομένης πράξεως, η Επιτροπή να λάβει όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εκτέλεση της αποφάσεως. Πράγματι, κανένας κανόνας δικαίου δεν παρέχει στον κοινοτικό δικαστή τέτοια αρμοδιότητα, κατά τη νομολογία δε του Δικαστηρίου, ο κοινοτικός δικαστής «δεν μπορεί, χωρίς να σφετεριστεί τις εξουσίες της διοικητικής αρχής, να υποχρεώσει κοινοτικό όργανο να λάβει τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση μιας αποφάσεως με την οποία ακυρώθηκε απόφαση» (απόφαση της 9ης Ιουνίου 1993, 225/82, Verzyck κατά Επιτροπής, Συλλογή 1993, σ. 1991, σκέψη 19).
- 20 Η Επιτροπή υποστηρίζει δηλαδή ότι σε περίπτωση ακυρώσεως της προσβαλλομένης πράξεως, θα τακτοποιήσει τα δικαιώματα του προσφεύγοντος για σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου αναδρομικώς από τον Δεκέμβριο του 1993 σύμφωνα με το άρθρο 176 της Συνθήκης ΕΚ. Αντιθέτως δεν θα

ήταν αρμόδια, κατόπιν ενδεχομένης αποφάσεως του Πρωτοδικείου περί ακυρώσεως του εκκαθαριστικού σημειώματος συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου, να λάβει μέτρα όσον αφορά την σύνταξη επιζώντος του Pfloeschner, ο οποίος δεν προσέβαλε τη σχετική απόφαση του Συμβουλίου.

- 21 Ο προσφεύγων απαντά ότι, με το υπό κρίση αίτημα, δεν ζητεί από το Πρωτοδικείο να απευθύνει εντολή προς την Επιτροπή, αλλά να φροντίσει ώστε η καθής να λάβει όλα τα μέτρα που θα συνεπάγεται η ενδεχόμενη ακυρωτική απόφαση. Τα μέτρα αυτά συνίστανται στη διόρθωση, από τη στιγμή κατά την οποία σημειώθηκε η διαπιστωμένη παρατυπία, δηλαδή από τον Δεκέμβριο του 1993, του διορθωτικού συντελεστή που εφαρμόζεται τόσο στη σύνταξη λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου όσο και στη σύνταξη επιζώντος. Κατά τον προσφεύγοντα, την διόρθωση αυτή επιτάσσει η ίδια η ακυρωτική απόφαση δυνάμει της αρχής του δεδικασμένου.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

- 22 Πρέπει να σημειωθεί εξ αρχής ότι, κατά πάγια νομολογία, ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος, στην περίπτωση που δεχθεί μια προσφυγή ακυρώσεως, να υπαγορεύσει στο όργανο που εξέδωσε την προσβαλλομένη πράξη τα μέτρα που συνεπάγεται η δικαστική απόφαση, αλλά πρέπει να περιοριστεί στο να αναπέμψει την υπόθεση στο οικείο όργανο, δεδομένου ότι, βάσει του άρθρου 176 της Συνθήκης, τα μέτρα που συνεπάγεται η εκτέλεση της δικαστικής αποφάσεως πρέπει να τα λάβει το όργανο το οποίο εξέδωσε την ακυρωθείσα πράξη (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 23ης Φεβρουαρίου 1961, 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg κατά Ανωτάτης Αρχής*, Συλλογή τόμος 1954-1964, σ. 547).
- 23 Σημειωτέον εξάλλου ότι, ακόμη και αν θεωρηθεί, όπως υποστήριξε ο προσφεύγων, ότι το υπό κρίση αίτημα έγκειται απλώς και μόνο στο να μερμνήσει το

Πρωτοδικείο ώστε η Επιτροπή να εκτελέσει την απόφαση, και πάλι το Πρωτοδικείο δεν είναι αρμόδιο να το ικανοποιήσει. Πράγματι, μια τέτοια εποπτική αρμοδιότητα που προϋποθέτει, για να είναι αποτελεσματική, ότι ο κοινοτικός δικαστής έχει την εξουσία να υποδείξει στο καθού όργανο τα ληπτέα μέτρα, δεν εμπίπτει στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων που του έχει αναθέσει η Συνθήκη. Κατά το άρθρο 176 της Συνθήκης, το όργανο που εξέδωσε την πράξη έχει το καθήκον και την εξουσία να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την πλήρη εκτέλεση της ακυρωτικής αποφάσεως.

- 24 Κατά συνέπεια, η ένσταση απαραδέκτου είναι βάσιμη και το αίτημα του προσφεύγοντος, να υποχρεωθεί δηλαδή η Επιτροπή να λάβει, μετά την ενδεχομένη ακύρωση του εκκαθαριστικού σημειώματος, «όλα τα κατά νόμο αναγκαία μέτρα όσον αφορά την εκκαθάριση τόσο της συντάξεως λόγω συμπληρώσεως συντάξιμου χρόνου όσο και της συντάξεως επιζώντος» είναι अपαράδεκτο.

Επί της ουσίας

A — Επί του αιτήματος ακυρώσεως

- 25 Προς στήριξη του ακυρωτικού αιτήματος ο προσφεύγων, αφενός, προβάλλει ένσταση ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού (ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ) 2175/88 του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1988, για τον καθορισμό των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται στις τρίτες χώρες (ΕΕ L 191, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 2175/88), και, αφετέρου, επικαλείται τέσσερις ισχυρισμούς και, συγκεκριμένα, παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως, παραβίαση της αρχής του estoppel και παραβίαση της αρχής της καλής διαχειρίσεως και της χρηστής διοικήσεως.

Επί της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας του κανονισμού 2175/88

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 26 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ο κανονισμός 2175/88 είναι παράνομος διότι στο άρθρο 3 ορίζει ότι «ο διορθωτικός συντελεστής που εφαρμόζεται στη συνταξη του δικαιούχου που έχει τόπο [κατοικίας] σε τρίτη χώρα ισούται με 100». Προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας ο προσφεύγων διατυπώνει τρεις αιτιάσεις και, συγκεκριμένα, υπέρβαση εξουσίας, παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων και παράβαση του άρθρου 82 του ΚΥΚ.
- 27 Στο πλαίσιο της πρώτης αιτιάσεως ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο, εκδίδοντας την επίδικη πράξη, ενήργησε «καθ' υπέρβαση εξουσίας», διότι ο κανονισμός αυτός, που θεσπίζει κανόνες υπολογισμού των συντάξεων, διευρύνει, χωρίς βάσιμο λόγο, το πεδίο εφαρμογής του βασικού κανονισμού, δηλαδή του κανονισμού (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 3019/87 του Συμβουλίου, της 5ης Οκτωβρίου 1987, για τη θέσπιση ειδικών και κατά παρέκκλιση διατάξεων που ισχύουν για τους υπαλλήλους των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων οι οποίοι είναι τοποθετημένοι σε τρίτη χώρα (ΕΕ L 286, σ. 3, στο εξής: κανονισμός 3019/87). Ο κανονισμός αυτός που εισήγαγε το παράρτημα Χ του ΚΥΚ αφορά μόνον τους εν ενεργεία υπαλλήλους και όχι τους συνταξιούχους.
- 28 Η δεύτερη αιτίαση που διατυπώνει ο προσφεύγων αφορά την παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων. Κατά την άποψη του προσφεύγοντος, εφόσον, όπως δήλωσε η Επιτροπή με την απάντησή της στη διοικητική ένσταση, η εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή που θεσπίζει ο κανονισμός 3019/87 υπέρ των υπαλλήλων οι οποίοι υπηρετούν σε τρίτη χώρα δικαιολογείται από «την ιδιαίτερη κατάστασή τους» και από το «κόστος ζωής στη χώρα υπηρεσίας» θα πρέπει να προβλέπεται και για τους συνταξιούχους, δεδομένου ότι τα δύο αυτά στοιχεία χαρακτηρίζουν και τη δική τους κατάσταση. Επομένως, κατά τον προσφεύγοντα, δεν δικαιολογείται διαφορετική μεταχείριση μεταξύ των υπαλλήλων και των συνταξιούχων.

- 29 Με την τρίτη αιτίαση ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι ο καθορισμός διορθωτικού συντελεστή 100 για όλες τις τρίτες χώρες όπου κατοικούν συνταξιούχοι αντιβαίνει στις διατάξεις του τίτλου V του ΚΥΚ και ειδικότερα στο άρθρο 82. Το άρθρο αυτό, μετά την τελευταία τροποποίησή του από τον κανονισμό (ΕΟΚ, Ευρατόμ, ΕΚΑΧ) 2074/83 του Συμβουλίου, της 21ης Ιουλίου 1983, περί τροποποιήσεως του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 203, σ. 1, στο εξής: 2074/83), προβλέπει ότι η σύνταξη, ο δικαιούχος της οποίας αποδεικνύει ότι διαμένει είτε εντός είτε εκτός των Κοινοτήτων, προσαρμόζεται βάσει του διορθωτικού συντελεστή και μόνον αν δεν έχει οριστεί κανένας συντελεστής εφαρμόζεται ο διορθωτικός συντελεστής 100. Επομένως, αντίθετα προς ό,τι ορίζει το επίδικο άρθρο 3, ο Pfloeschner δικαιούται να αξιώσει εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή που έχει οριστεί για την Ελβετία, δηλαδή του συντελεστή 144,5. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επίσης ότι ο κανονισμός 2175/88 δεν αιτιολογεί την παρέκκλιση αυτή από το γράμμα του ΚΥΚ.
- 30 Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η υπό κρίση ένσταση είναι νομικώς αβάσιμη. Συγκεκριμένα, αντίθετα προς τα όσα υποστηρίζει ο προσφεύγων, ο κανονισμός 2175/88 δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απλώς εκτελεστικός του κανονισμού 3019/87. Η μνεία που γίνεται στο άρθρο 13 του παραρτήματος X του ΚΥΚ δεν αρκεί για να στηρίξει ένα τέτοιο συμπέρασμα. Κατά την καθής, η νομική βάση του κανονισμού αυτού δεν είναι μόνον ο κανονισμός 3019/87 (δηλαδή το παράρτημα X του ΚΥΚ), αλλά ο ΚΥΚ στο σύνολό του.
- 31 Εξάλλου, ο κανονισμός 2175/88 θεσπίζει μόνο διατάξεις που εισάγουν παρέκκλιση από τον κανονισμό (Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ) 3784/87 του Συμβουλίου, της 14ης Δεκεμβρίου 1987, για την προσαρμογή των αποδοχών και των συντάξεων των υπαλλήλων και του λοιπού προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων καθώς και των διορθωτικών συντελεστών που εφαρμόζονται σ' αυτές τις αποδοχές και συντάξεις (ΕΕ L 356, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 3784/87). Οι διατάξεις αυτές παρεκκλίνουν ιδίως από τις διατάξεις που διέπουν τους διορθωτικούς συντελεστές, οι οποίοι εφαρμόζονται στις συντάξεις των υπαλλήλων που κατοικούν σε τρίτη χώρα. Δεδομένου ότι μια κανονιστική πράξη μπορεί να καταργηθεί ή να τροποποιηθεί από την αρχή η οποία την εξέδωσε, δεν συντρέχει υπέρβαση εξουσίας εκ μέρους του Συμβουλίου.

32 Όσον αφορά την αιτίαση του προσφεύγοντος περί της παραβάσεως του άρθρου 82 του ΚΥΚ, η Επιτροπή παρατηρεί ότι ο αντίδικος δεν συνάγει κανένα συμπέρασμα από την παρατήρηση αυτή την οποία διατυπώνει όλως παρεμπιπτόντως. Ειδικότερα, ο προσφεύγων δεν συνήγαγε, με την προσφυγή, την έλλειψη νομιμότητας του κανονισμού 2175/88 από την παράβαση των διατάξεων του ΚΥΚ. Κατά την Επιτροπή, ο ισχυρισμός τον οποίο στηρίζει σ' αυτό το στοιχείο ο προσφεύγων με το υπόμνημα απαντήσεως παρίσταται ως νέος και ως εκ τούτου απαράδεκτος.

Όσον αφορά το βάσιμο της αιτιάσεως αυτής, η Επιτροπή παρατήρησε κατά την προφορική διαδικασία ότι, αντίθετα προς τα όσα υποστηρίζει ο αντίδικος, ο κανονισμός 2175/88 συνάδει πλήρως προς τις διατάξεις του ΚΥΚ. Πράγματι, η διάταξη που καθορίζει διορθωτικό συντελεστή 100 για τους συνταξιούχους που κατοικούν σε τρίτη χώρα συμβιβάζεται με το άρθρο 82 του ΚΥΚ, το οποίο δεν επιβάλλει την υποχρέωση εφαρμογής, επί των συντάξεων, των διορθωτικών συντελεστών που έχουν καθοριστεί για τις αποδοχές. Η Επιτροπή παρατηρεί συναφώς ότι η αντιμετώπιση αυτή συνάδει προς την πάγια νομολογία, κατά την οποία η κατάσταση του εν ενεργεία υπαλλήλου διαφέρει αισθητά από την κατάσταση του συνταξιούχου, οπότε δεν υπάρχει δυσμενής διάκριση οσάκις ο κοινοτικός νομοθέτης προβλέπει για τους συνταξιούχους μεταχείριση που δεν είναι ίδια με τη μεταχείριση των εν ενεργεία υπαλλήλων.

33 Το παρεμβαίνον συμφωνεί με την ανάλυση της Επιτροπής και φρονεί, όπως και αυτή, ότι η πράξη, τη νομιμότητα της οποίας αμφισβητεί ο προσφεύγων, δεν αποτελεί απλώς εκτελεστικό του κανονισμού 3784/87 κανονισμό. Προσθέτει δε ότι, εν πάση περιπτώσει, το ζήτημα αυτό αφορά μάλλον το αν συμβιβάζεται με τον ΚΥΚ ο κανονισμός κατά του οποίου προβάλλεται η ένσταση ελλείψεως νομιμότητας.

34 Το Συμβούλιο παρατηρεί συναφώς, πρώτον, ότι ο επίδικος κανονισμός δεν κατάργησε, όπως ισχυρίζεται ο προσφεύγων, το άρθρο 82, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ, αλλά μόνον τον κανονισμό 3784/87, δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη του ΚΥΚ δεν απαγορεύει τον καθορισμό μηδενικού συντελεστή όπως ο επίδικος για τις συντάξεις των κατοικούντων σε τρίτες χώρες. Με την απάντησή του στις ερωτήσεις του Πρωτοδικείου, το Συμβούλιο διευκρίνισε ότι πριν από την έκδοση του κανονισμού 2175/88 ίσχυσαν επί ορισμένα έτη ειδικοί συντελεστές για τους συνταξιούχους. Ο επίδικος κανονισμός κατάργησε

αυτούς τους ειδικούς συντελεστές, προβλέποντας, σύμφωνα με το άρθρο 82, την εφαρμογή του διορθωτικού συντελεστή 100 επί των συντάξεων αυτών.

- 35 Δεύτερον, το παρεμβαίνον παρατήρησε κατά την προφορική διαδικασία ότι το σύστημα που ίσχυε πριν από την έκδοση του κανονισμού 2175/88 προέβλεπε την εφαρμογή στις συντάξεις των πρώην υπαλλήλων που κατοικούσαν σε τρίτες χώρες του διορθωτικού συντελεστή που είχε καθοριστεί για τους εν ενεργεία υπαλλήλους που υπηρετούσαν στην ίδια χώρα. Το Συμβούλιο διευκρίνισε συναφώς ότι, κατά τη θέσπιση της επίδικης διάταξης, επικράτησε η σκέψη ότι το σύστημα αυτό, που είχε εισαχθεί με τον κανονισμό 2074/83, ήταν πολύ ευνοϊκό και συνεπώς δεν μπορούσε να ισχύσει *mutatis mutandis* σε μια εξαιρετική περίπτωση όπως είναι η περίπτωση των συνταξιούχων που κατοικούν σε τρίτη χώρα.
- 36 Τρίτον, το Συμβούλιο υπογράμμισε κατά την προφορική διαδικασία ότι, εν πάση περιπτώσει, ο διορθωτικός συντελεστής που προβλέπει ο κανονισμός 2175/88 αρμόζει στους περισσότερους των συνταξιούχων, διότι μόνον το 30 % των χωρών έχουν διορθωτικό συντελεστή μεγαλύτερο του 100, δηλαδή υψηλότερο αυτού που ισχύει για το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

α) Επί του παραδεκτού της τρίτης αιτιάσεως που προβάλλεται προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας και αφορά την παράβαση των διατάξεων του ΚΥΚ

- 37 Κατά την Επιτροπή, η τρίτη αιτίαση, που προβάλλεται προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας και αφορά την παράβαση του ΚΥΚ και συγκεκριμένα του άρθρου 82, είναι όψιμη διότι ο αντιδίκιος δεν την προέβαλε με το δικόγραφο της προσφυγής.

- 38 Επ' αυτού πρέπει να σημειωθεί ότι το άρθρο 44, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι το δικόγραφο της προσφυγής πρέπει να περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και «συνοπτική έκθεση των ισχυρισμών των οποίων γίνεται επίκληση», το δε άρθρο 48, παράγραφος 2, απαγορεύει κατά κανόνα την προβολή νέων ισχυρισμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.
- 39 Εν προκειμένω από τη δικογραφία προκύπτει ότι με το δικόγραφο της προσφυγής ο Pfloeschnei προέβαλε ρητά ένσταση ελλείψεως νομιμότητας κατά του κανονισμού 2175/88 και έκανε λόγο συναφώς για σύγκρουση μεταξύ του κανονισμού αυτού και του άρθρου 82 του ΚΥΚ. Εξάλλου, με το υπόμνημα απαντήσεως επισήμανε ότι η καθής δεν είχε απαντήσει στην αιτίαση αυτή.
- 40 Κατά συνέπεια, τα επιχειρήματα της Επιτροπής είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

β) Ως προς το βάσιμο της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας

- 41 Πρέπει να σημειωθεί εξαρχής ότι η πρώτη και η τρίτη αιτίαση που προβάλλονται προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας και αφορούν την «υπέρβαση εξουσίας» και την παράβαση των διατάξεων του ΚΥΚ, αντιστοίχως, συνδέονται στενά διότι αμφότερες θίγουν το ζήτημα του προσδιορισμού της νομικής βάσεως του κανονισμού 2175/88.
- 42 Κατά τον προσφεύγοντα, ο επίδικος κανονισμός στηρίζεται αποκλειστικά στον κανονισμό 3019/87, ενώ, κατά την Επιτροπή και το Συμβούλιο, στηρίζεται και στον κανονισμό αυτόν και στον ΚΥΚ, συγκεκριμένα δε στο άρθρο 82, παράβαση του οποίου επικαλείται ο προσφεύγων.

- 43 Στη δεύτερη αιτιολογική αναφορά του κανονισμού 2175/88, το Συμβούλιο αναφέρει ρητά τον ΚΥΚ και συγκεκριμένα το άρθρο 13 του παραρτήματος Χ, το οποίο παράρτημα εισήχθη με τον κανονισμό 3019/87. Στο άρθρο 1 και στο παράρτημά του ο κανονισμός 2175/88 καθορίζει τους διορθωτικούς συντελεστές κατά την έννοια των άρθρων 12 και 13 του παραρτήματος Χ του ΚΥΚ. Στα άρθρα 3 έως 9 ορίζει ότι οι συντελεστές αυτοί δεν εφαρμόζονται στα χρηματικής φύσεως δικαιώματα των προσώπων που δεν βρίσκονται σε ενεργό υπηρεσία. Το άρθρο 3, μάλιστα, προβλέπει ότι, «σύμφωνα με το άρθρο 82, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ, ο διορθωτικός συντελεστής που εφαρμόζεται στη σύνταξη του δικαιούχου που έχει τόπο κατοικίας σε τρίτη χώρα ισούται με 100». Ο λόγος που υπαγόρευσε τη διάταξη αυτή διευκρινίζεται στην τέταρτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, κατά την οποία «λόγω ιδίως των νέων λεπτομερειών που διέπουν τους διορθωτικούς συντελεστές που εφαρμόζονται ειδικά και αποκλειστικά στις αμοιβές του προσωπικού που υπηρετεί στις τρίτες χώρες, στο μέτρο που οι αμοιβές αυτές καταβάλλονται στο νόμισμα των χωρών αυτών, οι διορθωτικοί αυτοί συντελεστές, κατά παρέκκλιση, δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται όσον αφορά τα οικονομικά δικαιώματα προσώπων που κατοικούν στις τρίτες χώρες αλλά δεν ευρίσκονται σε ενεργό υπηρεσία».
- 44 Εξ αυτού προκύπτει ότι ο κανονισμός 2175/88, αφενός, καθορίζει τους διορθωτικούς συντελεστές στους οποίους αναφέρεται ο κανονισμός 3019/87 και, αφετέρου, προβλέπει ρητά ότι οι συντελεστές αυτοί δεν εφαρμόζονται στα χρηματικής φύσεως δικαιώματα των προσώπων που δεν ευρίσκονται πλέον σε ενεργό υπηρεσία, συγκεκριμένα δε στις συντάξεις όπως προκύπτει από το άρθρο 3.
- 45 Δεδομένου ότι ο κανονισμός 3019/87, ο οποίος τροποποιεί τον ΚΥΚ, αφορά μόνον τους υπαλλήλους που υπηρετούν σε τρίτη χώρα, η νομιμότητα της επίδικης κανονιστικής διάταξης, δηλαδή του προαναφερθέντος άρθρου 3 που καθορίζει τον διορθωτικό συντελεστή 100 για τις συντάξεις των δικαιούχων που κατοικούν σε τρίτη χώρα, πρέπει να εκτιμηθεί υπό το φως του άρθρου 82 του ΚΥΚ, το οποίο περιέχει τις γενικές διατάξεις επ' αυτού του θέματος.
- 46 Το άρθρο 82 του ΚΥΚ προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι οι συντάξεις «προσαρμόζονται βάσει του διορθωτικού συντελεστή που ορίζεται για τη χώρα στην οποία ο δικαιούχος της σύνταξης αποδεικνύει ότι [κατοικεί] είτε αυτή βρίσκεται εντός είτε εκτός των Κοινοτήτων» (δεύτερο εδάφιο) και ότι «αν ο

δικαιούχος της σύνταξης δηλώσει τόπο [κατοικίας] σε χώρα για την οποία δεν έχει οριστεί διορθωτικός συντελεστής, εφαρμόζεται ο διορθωτικός συντελεστής 100» (τρίτο εδάφιο).

Από το γράμμα της διατάξεως αυτής προκύπτει ότι οι συνταξιούχοι δικαιούνται εφαρμογής επί της συντάξεώς τους του διορθωτικού συντελεστή που προβλέπεται για τη χώρα στην οποία κατοικούν, ακόμη και αν έχουν εγκατασταθεί εκτός Κοινότητας. Μόνο αν δεν έχει καθοριστεί διορθωτικός συντελεστής για τη χώρα κατοικίας εφαρμόζεται στις συντάξεις ο συντελεστής 100, στην περίπτωση δε αυτή οι συνταξιούχοι δεν δικαιούνται εφαρμογής διορθωτικού συντελεστή.

- 47 Αντίθετα προς όσα υποστηρίζουν η καθής και το παρεμβαίνον, η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει τον καθορισμό διορθωτικού συντελεστή 100 για τους συνταξιούχους που κατοικούν εκτός Κοινότητας. Πράγματι, σε περιπτώσεις όπως η υπό κρίση, ο συντελεστής αυτός ισοδυναμεί με μη εφαρμογή διορθωτικού συντελεστή. Πρέπει να σημειωθεί συναφώς, αφενός, ότι ο διορθωτικός συντελεστής είναι ένα μέσο διορθώσεως των αποδοχών και απολαβών που έχει ως σκοπό ακριβώς την επίτευξη της ίδιας αγοραστικής δύναμης για τους υπαλλήλους στις διάφορες χώρες όπου είναι εγκατεστημένοι. Αφετέρου, πρέπει να σημειωθεί ότι, όπως προκύπτει από τον ΚΥΚ, ο διορθωτικός συντελεστής είναι 100 για τις Βρυξέλλες και το Λουξεμβούργο, για δε τις άλλες χώρες καθορίζεται «από το Συμβούλιο προτάσει της Επιτροπής, με ειδική πλειοψηφία που προβλέπεται στην παράγραφο 2, δεύτερο εδάφιο, πρώτη περίπτωση, του άρθρου 148 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και του άρθρου 118 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας» (άρθρα 64, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ και 13 του κανονισμού 3019/87).
- 48 Καίτοι το άρθρο 82, παράγραφος 1, του ΚΥΚ δεν παραπέμπει ρητά σ' αυτή τη διαδικασία αναφέρεται στον διορθωτικό συντελεστή που ορίζεται για κάθε χώρα βάσει των προαναφερθέντων κριτηρίων. Όπως αναγνώρισαν η Επιτροπή και το Συμβούλιο, η παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του άρθρου 82

του ΚΥΚ, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2074/83, εφαρμόστηκε μέχρις ότου τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός 2175/88 υπό την έννοια ότι, όταν ο συντάξιούχος εγκαθίσταται σε τρίτο κράτος για το οποίο έχει οριστεί διορθωτικός συντελεστής, η σύνταξή του προσαρμόζεται βάσει αυτού του συντελεστή.

- 49 Επομένως, ο κανονισμός του οποίου η νομιμότητα αμφισβητείται αποκατέστησε το σύστημα που ίσχυε πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 2074/83, κατά το οποίο δεν εφαρμόζοταν διορθωτικός συντελεστής στις συντάξεις των δικαιούχων που κατοικούσαν εκτός Κοινότητας. Πράγματι, πριν από τη θέση σε ισχύ του κανονισμού 2074/83, το άρθρο 82, παράγραφος 2, του ΚΥΚ προέβλεπε ότι οι συντάξεις «προσαρμόζονται βάσει ενός διορθωτικού συντελεστή που καθορίζεται σύμφωνα με τα άρθρα 64 και 65, παράγραφος 2, για τις χώρες της Κοινότητας όπου ο δικαιούχος της συντάξεως δηλώνει ότι εγκαθίσταται».
- 50 Από το σύνολο των σκέψεων αυτών προκύπτει ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2175/88, καθόσον καθορίζει διορθωτικό συντελεστή 100 για τη σύνταξη του δικαιούχου ο οποίος αποδεικνύει ότι κατοικεί σε τρίτη χώρα, προσκρούει στο άρθρο 82, παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο, του ΚΥΚ.
- 51 Το Πρωτοδικείο διαπιστώνει εξάλλου ότι, βάσει της αρχής της ιεραρχίας των κανόνων δικαίου, ένας κανονισμός όπως ο επίδικος, ο οποίος, όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές αναφορές του και όπως επιβεβαίωσε το Συμβούλιο κατά την προφορική διαδικασία, εκδόθηκε χωρίς εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπεται για την αναθεώρηση των διατάξεων του ΚΥΚ (άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης περί ιδρύσεως ενιαίου Συμβουλίου και ενιαίας Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και άρθρο 10 του ΚΥΚ), δεν μπορεί να τροποποιήσει διάταξη του ΚΥΚ. Επομένως, το άρθρο 3 του κανονισμού 2175/88 είναι παράνομο.
- 52 Δεδομένου ότι διαπιστώθηκε κατά τα ανωτέρω η έλλειψη νομιμότητας της επίδικης διατάξεως, παρέκλει η εξέταση της δεύτερης αιτιάσεως που διατυπώθηκε προς στήριξη της ενστάσεως ελλείψεως νομιμότητας και αφορά την παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων.

- 53 Κατά συνέπεια, πρέπει να ακυρωθεί το επίδικο εκκαθαριστικό σημείωμα συντάξεως καθόσον εφαρμόζει τον διορθωτικό συντελεστή 100, ενώ παρέλκει η εξέταση των λοιπών ισχυρισμών και επιχειρημάτων που προέβησαν οι διάδικοι.

B — Επί του αιτήματος επιδικάσεως τόκων υπερημερίας

- 54 Ο προσφεύγων ζητεί με την προσφυγή να του επιδικασθούν τόκοι υπερημερίας προς 8 % επί των αναδρομικώς οφειλομένων ποσών.
- 55 Συναφώς πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση καταβολής τόκων υπερημερίας υπάρχει μόνον υπό την προϋπόθεση ότι η κυρία απαίτηση είναι εκκαθαρισμένη ή τουλάχιστον προσδιορίσιμη βάσει δεδομένων αντικειμενικών στοιχείων (βλ. ιδίως την απόφαση του Δικαστηρίου της 30ής Σεπτεμβρίου 1986, 174/83, Ammann κ.λπ. κατά Συμβουλίου, Συλλογή 1986, σ. 2647, σκέψεις 19 έως 22, και την απόφαση του Πρωτοδικείου της 26ης Φεβρουαρίου 1992, T-17/89, T-21/89 και T-25/89, Brazzelli Lualdi κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-293, σκέψεις 23 έως 26).
- 56 Εν προκειμένω, δεδομένου ότι κατά το τέλος του 1993 υπήρχε διορθωτικός συντελεστής για την Ελβετία, υψηλότερος του 100, όταν ο Pfloeschner εγκαταστάθηκε στην Ελβετία, τον Δεκέμβριο του 1993, η σύνταξή του έπρεπε να προσαρμοστεί, σύμφωνα με το άρθρο 82, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του ΚΥΚ, βάσει αυτού του συντελεστή. Η οφειλή προς τον προσφεύγοντα δηλαδή ήταν από τον Δεκέμβριο του 1993 απαιτητή και εκκαθαρισμένη. Υπό τις συνθήκες αυτές, το καθού όργανο υποχρεούται να καταβάλει τόκους υπερημερίας επί των αναδρομικώς οφειλομένων ποσών υπολογιστέους προς 8 % ετησίως από τις διάφορες ημερομηνίες κατά τις οποίες έπρεπε να έχει πραγματοποιηθεί κάθε πληρωμή συντάξεως, βάσει του συνταξιοδοτικού συστήματος, μέχρις εξοφλήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 57 Βάσει του άρθρου 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ηττήθηκε πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα.
- 58 Κατά την παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, τα όργανα που παρεμβαίνουν στη δίκη φέρουν τα δικαστικά τους έξοδα. Επομένως το Συμβούλιο πρέπει να φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει το εκκαθαριστικό σημείωμα συντάξεως του προσφεύγοντος του Δεκεμβρίου 1993 καθόσον εφαρμόζει τον διορθωτικό συντελεστή 100.
- 2) Υποχρεώνει την Επιτροπή να καταβάλει στον προσφεύγοντα τόκους υπερημερίας προς 8 % ετησίως επί των αναδρομικώς οφειλομένων ποσών συντάξεως· οι τόκοι αυτοί θα υπολογιστούν με αφετηρία τις διάφορες ημερομηνίες κατά τις οποίες έπρεπε να πραγματοποιηθεί κάθε πληρωμή συντάξεως βάσει του συνταξιοδοτικού συστήματος και μέχρις εξοφλήσεως.
- 3) Καταδικάζει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

4) Το Συμβούλιο φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Vesterdorf

Barrington

Saggio

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 1995.

Ο Γραμματέας

Ο Πρόεδρος

H. Jung

B. Vesterdorf